

تأمین اجتماعی و جایگاه مسئولیت اجتماعی

سرپرست مدیریت درمان تأمین اجتماعی استان خوزستان در تبیین مسئولیت اجتماعی در سازمان تأمین اجتماعی گفت: «تصویر هر فرد یا سازمانی از خود صرفاً بر اساس متغیرهای درونی شکل نمی‌گیرد بلکه موجودیت‌های اجتماعی بیرونی و سازمان‌های دیگر در شکل‌گیری تصویر فرد یا سازمان از خودش تأثیر مستقیم دارند؛ بنابراین افراد و سازمان‌ها به صورت مستمر در تعامل با جهان ساخته می‌شوند.» امیرحسین بنی‌احمد بیان کرد: «سازمان تأمین اجتماعی به عنوان یک کل از اجزایی تشکیل شده است که این اجزا باعث شکل‌گیری نوعی مالکیت روانشناختی و همچنین تعهد و مسئولیت در آن می‌شود. به عبارتی در این فرایند روانشناختی هویت‌یابی سازمانی رخ می‌دهد و هویت سازمانی کارکنان را دارای جایگاه و نقش مشخصی می‌کند؛ چراکه افراد هویت خویش را به اعتقادات، اهداف و فعالیت‌های سازمان گره می‌زنند و به نوعی یک یگانگی بین سازمان و فرد ایجاد می‌شود.» وی افزود: «سازمان‌های موفق و خوشامد به دنبال تقویت هویت سازمانی هستند؛ چراکه وقتی پیوندی بین هویت سازمانی و فردی شکل گیرد، فرد وفادارتر، سخت‌کوش‌تر و معتدتر می‌شود و این مقوله باعث مشروعیت در سازمان می‌شود. سازمان تأمین اجتماعی به عنوان بزرگترین سازمان بیمه‌گر کشور بخش عظیمی جامعه را تحت پوشش خود دارد و به همین دلیل می‌توان از بیمه‌شدگان به عنوان ذخائر نظام و کشور یاد کرد؛ بنابراین جایگاه سازمان تأمین اجتماعی فراتر از یک سازمان بیمه‌ای است؛ چراکه در سایه نقش آفرینی مثبت تأمین اجتماعی، اعتماد ملی تقویت می‌شود. بنی‌احمد تأکید کرد: «اهمیت مسئولیت اجتماعی با نام سازمان تأمین اجتماعی و رسالت آن عجین شده است. توجه بر آموزش فرهنگ سازمانی، شایسته‌گزینی، مدیریت اخلاق و ارزش‌ها فاکتورهای مهمی است که می‌توانند به تقویت متغیر مدیریت سرمایه انسانی که یکی از زیرمجموعه‌های مسئولیت اجتماعی است کمک شایانی کنند.» سرپرست مدیریت درمان تأمین اجتماعی استان خوزستان «امینت را به سلامت» را یکی از زیرشاخه‌های اصلی مسئولیت اجتماعی تأمین اجتماعی عنوان کرد و گفت: «در امنیت کار و سلامت و رضایت شغلی عواملی مانند پیشرفت، شناسایی و احترام، توجه به رشد و توسعه فردی و جمعی کارکنان که پاداش‌های درونی را به دنبال دارند، مسئولیت‌پذیری درونی را تقویت می‌کند. به دنبال تحقق این مهم، وفاداری سازمانی و در نهایت تعهد عاطفی ایجاد می‌شود؛ چراکه فرد ارزش‌ها و اهداف سازمان را با ارزش‌ها و اهداف زندگی خود هم‌راستا می‌داند و تلاش می‌کند این ارزش‌ها محقق شود.» بنی‌احمد «مقابله با تغییرات محیطی» را یکی از فاکتورهای اصلی مسئولیت‌پذیری بیرونی خواند و گفت: «مسئولیت اجتماعی سازمان تأمین اجتماعی فراتر از یک رابطه و رسالت است. با توجه به اینکه ما با یک جهان پرریسک و مخاطره روبه‌رو هستیم، حرکت در مسیر توسعه، رصد تغییرات و توجه به پیشرفت‌های فناوری، استفاده از تجربیات کشورهای موفق و صندوق‌های مشابه یک نکته مهم و کلیدی برای سازمان تأمین اجتماعی است که باید به آن توجه جدی داشت.

معاون طب کار و پیشگیری درمان مستقیم تشریح کرد

سیاست‌گذاری‌های تأمین اجتماعی در حوزه سالمندی

تأمین اجتماعی همواره در راستای تأمین پهنه خدمات بیمه‌شدگان بر نامه‌ریزی‌های جامعی را ارائه می‌دهد که بسیاری از این بر نامه‌ها جنبه پیش‌تازانه داشته و برای نخستین بار در کشور انجام می‌شود. توجه به مسأله سالمندی به عنوان پدیده‌ای که در آینده‌ای نزدیک بیش از ۲۰ درصد جمعیت را فرا می‌گیرد از چشم‌انداز بر نامه‌های سازمان دور نمانده و در این راستا طرح‌های متنوعی را تدارک دیده تا پاسخگوی نیازهای کنونی و آینده بیمه‌شدگان باشد.

گزارش

تأمین اجتماعی هستیم تا بتوانیم از طریق سیستم‌های نوین مانند پیامک، نرم‌افزار، سامانه یا «اپ» ارتباط مناسبی را با سالمندان برقرار کنیم.»

طرح ارتقاء سواد سالمندی

ایکانی با اشاره به یکی دیگر از طرح‌های سازمان در حوزه سالمندی، اظهار کرد: «با همکاری معاونت فرهنگی، اجتماعی و امور استان‌های سازمان طرح ارتقاء سواد سلامت سالمندی و خودمراقبتی به اجرا درآمده است و برای این منظور پمفلت و بسته‌های آموزشی لازم تهیه شده که در فضای مجازی، در مانگاه‌ها و مراکز درمانی ارائه می‌شود تا سواد سلامت سالمندان و خانواده‌های آنان افزایش یابد و بتوانند اقدامات خودمراقبتی را با آگاهی انجام دهند.»

سقوط؛ شایع‌ترین اتفاق سالمندی

وی با اشاره به انجام یک پژوهش در حوزه سالمندی تأمین اجتماعی، گفت: «در ارزیابی حدود ۹۰۰ پرونده سالمندی معلوم شد که شایع‌ترین مشکلی که سالمندان با آن مواجه هستند، «سقوط» است و ۴۶ درصد سالمندان یک یا چند بار دچار سقوط شده‌اند که بخشی از علت آن مربوط به عوامل فیزیولوژیکی مانند کاهش حجم عضلانی، افت ناگهانی فشارخون، سیاهی چشم و سنکوپ است و بخشی نیز مربوط به بیماری‌ها است. همچنین این پژوهش‌ها نشان داد که ۱۷ درصد سالمندان مبتلا به افسردگی بودند؛ ۱۷ درصد مشکلات بی‌اختیاری ادرار داشتند و هشت درصد دچار مشکلات حافظه بودند که هر یک از این عوامل باید بر اساس بر نامه‌ریزی در حوزه سالمندی، رسیدگی شود.»

بر نامه‌های بلندمدت سالمندی

معاون طب کار و پیشگیری درمان مستقیم در خصوص برنامه‌های بلندمدت تأمین اجتماعی در حوزه سالمندی، تصریح کرد: «برای ورود به این حوزه، برنامه‌ریزی‌های غربالگری و پیشگیری مطرح است که سازمان با ایجاد اداره غربالگری و پیشگیری از بیماری‌های مزمن این برنامه‌ها را پیگیری می‌کند. غربالگری بیماری‌های دیابت، فشارخون، سرطان کلورکتال در آقایان و سرطان پرست در خانم‌ها جزو اقداماتی است که انجام می‌شود. امروزه با پیشرفت علم پزشکی می‌توان با یک تشخیص درست و به موقع از وخیم شدن بیماری پیشگیری کرد و سبک زندگی مناسبی را ارائه داد. همچنین توجه ویژه به معاینات ادواری و معاینات بدو استخدا جمعه کارگری از جمله اقداماتی است که افق و چشم‌انداز آینده را نشانه گرفته است تا در ۲۰ تا ۳۰ سال آینده یک بازنشسته و سالمند سالم تحویل جامعه داده شود و در عین حال در منابع و مصارف سازمان و نیز نظام سلامت صرفه‌جویی شود؛ زیرا این یک نوع سرمایه‌گذاری برای کاهش هزینه‌ها به شمار می‌رود.» ایکانی ادامه داد: «علاوه بر درمان مستقیم، سازمان در حوزه درمان غیرمستقیم نیز بزرگترین خریدار خدمت به شمار می‌رود و نیازهای درمانی بیمه‌شدگان را از طریق مراکز خصوصی، مطب‌ها، بیمارستان‌ها و مراکز پاراکلینیک ارائه می‌دهد.»

«مراقبت و ارزیابی سلامت سالمندان» کلان‌تر از این طرح است و گستره وسیع‌تری را در بر می‌گیرد که در آن سلامت همه سالمندان تأمین اجتماعی بر اساس موازین طب سالمندی پیشگیری، پایش و درمان می‌شود.»

آموزش کادر درمان

معاون طب کار و پیشگیری در مان مستقیم اجرای طرح مراقبت و ارزیابی سلامت سالمندان را نیازمند ارائه آموزش به کادر در مان دانست و ادامه داد: «این آموزش در بحث استقرار و راه‌اندازی کلینیک‌های دیابت و فشارخون نیز انجام شده بود که همچنان ادامه دارد. تلاش می‌کنیم که جامعه درمانی کشور که مشمول پزشکان و پرستاران هستند با نرم‌افزار طرح سلامت سالمندان آشنا شوند. در این راستا کتابچه راهنمایی نیز طراحی شده تا به طور کامل و جامع سامانه معرفی و فرایندهای گام‌به‌گام به کاربران آموزش داده شود. همچنین اطلاعات لازم نیز جمع‌آوری شده و اکنون در سامانه BI (سامانه مدیریت اطلاعات و هوش تجاری) در حوزه درمان قابل رصد است و می‌توان سندرم‌های شایع سالمندی را که در حال پایش است در این سامانه ملاحظه کرد.»

بیمارستان دوستدار سلامت سالمند

ایکانی با اشاره به سایر اقدامات سازمان در راستای طرح جامع سالمندی خبر از ایجاد بیمارستان دوستدار سلامت سالمند برای نخستین بار در تأمین اجتماعی داد و افزود: «برای اولین بار طرحی را به صورت خلاصه تدوین کرده‌ایم با عنوان «بیمارستان دوستدار سلامت سالمند» که این طرح با همکاری اداره طب کار، پیشگیری و کمیسیون‌های پزشکی آماده شده و جزو برنامه‌هایی است که در سال ۱۴۰۱ دنبال می‌شود. امید است پس از مطرح شدن در کمیته راهبردی معاونت درمان و تأیید سامانه سالمندی وزارت بهداشت، بتوانیم این طرح را به صورت پایلوت در چند بیمارستان تأمین اجتماعی کشور در استان‌های مختلف اجرا کنیم. برای این منظور مراکز درمانی که دارای استانداردهای تکوین و ایزو باشند و تبه اعتباربخشی بالا و ارتقاء هتلینگ داشته باشند، انتخاب می‌شوند و خوشبختانه تعداد زیادی از بیمارستان‌های سازمان اینگونه هستند.» وی تصریح کرد: «با اجرای این طرح، نه تنها از ابعاد فرهنگی موجب ارتقاء منزلت و شأن سالمندی می‌شود، بلکه از نظر علمی نیز توجه ویژه‌ای به سندرم‌های شایع سالمندی، تداخلات دارویی و درمان بر اساس گایدلاین‌های بین‌المللی وزارت بهداشت شده و نیز امکانات لازم برای سالمندان از قبیل واکر، ویلچر، عصا و سایر ملزومات سالمندی فراهم می‌شود. تلاش می‌کنیم بر اساس یک برنامه چند ساله تمامی بیمارستان‌های تأمین اجتماعی به چنین ظرفیت و فرایند علمی فرهنگی دست یابند.»

معاون طب کار و پیشگیری درمان مستقیم افزود: «در راستای سیاست‌های فرهنگی سازمان به استان‌ها اعلام شده است که همواره رویکرد تکریم سالمندان را داشته باشند و به ویژه در هفته تکریم سالمندان توجه ویژه‌ای به این اقشار جامعه در حوزه درمان شود. همچنین در صدد تهیه بانک اطلاعات سالمندان تحت پوشش

به مسأله سالمندی آگاهانه ورود کرده، ادامه داد: «برای این منظور با پیگیری معاونت درمان و تصویب هیأت‌مدیره سازمان، تشکیلات درمان تأمین اجتماعی ارتقاء یافته و ادارات مختلفی ایجاد شده که از جمله آن اداره بیماری‌های مزمن و سالمندی ذیل معاونت طب کار، پیشگیری و کمیسیون‌های پزشکی است که نشان می‌دهد سازمان نگاه و توجه ویژه‌ای نسبت به حوزه سالمندی، بازنشستگان و مستمری‌بگیران جامعه شریف کارگری کشور داشته است. اهمیت این سیاست‌گذاری و راهبرد سازمان در حوزه سالمندان از این منظر مهم است که بیش از ۴ میلیون نفر از جمعیت تحت پوشش سازمان را بازنشستگان تشکیل می‌دهند و نکته بعدی اینکه در ۲۰ تا ۳۰ سال آینده جامعه سالمند سالم و توانمندی داشته باشیم و نیز بتوانیم هزینه‌های درمان را کاهش دهیم.»

طرح سلامت سالمندان

معاون طب کار و پیشگیری درمان مستقیم افزود: «سیاست‌گذاری‌های تأمین اجتماعی در حوزه سالمندی در دو بخش کوتاه‌مدت و بلندمدت مورد توجه قرار گرفته تا ضمن پاسخگویی به تدابیر پیشگیرانه بیماری‌ها و رفع نیازهای درمانی بازنشستگان و سالمندان کنونی، امکان مدیریت جمعیت سالمند آینده نیز فراهم شود. در اجرای بخش نخست این برنامه، سازمان طرحی را با عنوان «الگوی مراقبت و ارزیابی سلامت سالمندان» تدوین و به اجرا گذاشته که این طرح دارای زیرساخت نرم‌افزاری است. بر این اساس نه تنها تشکیل پرونده سلامت سالمندی به طور جامع و کامل میسر می‌شود بلکه امکان ثبت، پایش، نظارت و پیگیری (فالوآپ) وضعیت سلامت سالمندان فراهم می‌شود.» ایکانی با بیان اینکه طرح جامع سالمندی از اهداف رهبردی سازمان در حوزه درمان به شمار می‌آید، اظهار کرد: «این طرح برای اولین بار با همکاری دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی و دانشگاه تهران تدوین و طراحی شد و مدت بیش از یک سال است که در پلی کلینیک شهدای خاندان حکیم تأمین اجتماعی به صورت پایلوت به اجرا درآمده است. برای دستیابی به نتایج مطلوب، عملکرد طرح از سوی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی رصد شده و نتایج بررسی و ارزشیابی‌ها حاکی از میزان رضایت بالای سالمندان بود. سال گذشته این طرح در چهار مرکز دیگر شامل پلی کلینیک طوس، دی کلینیک ابوریحان، پلی کلینیک جشنواره و در مانگاه شهید نیک‌پور گسترش یافت که در حال اجرا قرار دارد. ان شاءالله پس از استقرار سامانه (HIS) جدید در حوزه درمان و پس از رفع اشکالات ساب‌سیستم، طرح مراقبت و ارزیابی سلامت سالمندان به صورت جامع و کامل در کل کشور در مراکز سرپایی تأمین اجتماعی عملیاتی می‌شود تا سلامت سالمندان پایش شود.»

وی با اشاره به تشکیل پرونده بیماری‌های مزمن که در سال‌های اخیر در درمانی تأمین اجتماعی به اجرا درآمده بود، گفت: «پیش از این نیز پرونده افراد دارای بیماری‌های مزمن شامل دیابت، فشارخون، بیماری‌های قلبی عروقی و اعصاب‌وروان که غالباً از گروه سالمندان هستند، تشکیل شده بود و سلامت این افراد از این طریق رصد می‌شد؛ اما موضوع طرح

معاون طب کار، پیشگیری و کمیسیون‌های پزشکی اداره کل درمان مستقیم سازمان تأمین اجتماعی، این نهاد را که بیش از نیمی از جمعیت کشور را زیر پوشش خدمات درمانی خود قرار داده، دارای اهداف، مأموریت‌ها و چشم‌انداز راهبردی در حوزه درمان توصیف کرد. پیشگیری از بیماری‌ها و سیاست‌گذاری برای جمعیت سالمند از جمله این اهداف به شمار می‌رود که در دو بخش کوتاه‌مدت و بلندمدت طراحی و به اجرا گذاشته شده که مؤید ژرف‌نگری سازمان نسبت به رخدادهای جامعه و پاسخگویی به نیازهای درمانی بیمه‌شدگان است. وی همچنین از طرحی با عنوان «الگوی مراقبت و ارزیابی سلامت سالمندان» به منظور ثبت، پایش و پیگیری سلامت سالمندان کنونی و مدیریت جمعیت سالمند آینده، طرح ارتقاء سواد سالمندی و ایجاد بیمارستان دوستدار سلامت سالمند برای نخستین بار در تأمین اجتماعی و در سطح کشور خبر داد. یاز ایکانی در گفت‌وگو با آتی‌نو با بیان اینکه سالمندی جمعیت از بزرگترین موفقیت‌های جامعه بشری به شمار می‌رود، افزود: «این موفقیت مرهون پیشرفت علم، تکنولوژی و مراقبت‌های بهداشت اولیه در جوامع است که بر اساس آن امکان کنترل و درمان بسیاری از بیماری‌ها میسر شده و سبب شده است تا افراد جامعه از افزایش طول عمر و امید به زندگی بر خوردار شوند. از این‌رو هر گونه اغماض در حوزه بر نامه‌ریزی و مدیریت جمعیت سالخورده می‌تواند کشورها را با مشکلات عدیده‌ای مواجه کند.»

وی اظهار کرد: «در سال ۱۹۹۰ امید به زندگی در جهان به میزان ۶۴٫۲ سال بود که این میزان در سال ۲۰۱۹ به ۷۲٫۶ رسید و انتظار می‌رود با این روند رشد علم و بهداشت، میزان امید به زندگی در سال ۲۰۵۰ از مرز ۷۷ سال عبور کند. در سال ۲۰۱۹ از هر ۱۱ نفر در دنیا یک نفر به سنین ۶۵ سال و بالاتر می‌رسید که حدود ۹ درصد جمعیت را شامل می‌شد. امروز پیش‌بینی می‌شود که در سال ۲۰۵۰ به ازای هر شش نفر یک نفر بالای ۶۵ سال داشته باشد؛ یعنی بیش از ۱۶ درصد جمعیت دنیا را در این مقطع زمانی جمعیت سالمند تشکیل خواهد داد.» معاون طب کار و پیشگیری درمان مستقیم گفت: «این رشد جمعیت در کشور مانع‌زیر افزایش امید به زندگی است. جمعیت سالمند کشور ما در سال ۱۳۵۵ حدود پنج درصد جمعیت بود و ظرف بیش از ۴۰ سال و تا سال ۱۳۹۸ جمعیت سالمند ما به ۱۰ درصد رسید و افزایش دو برابری یافت. اما نکته مهم این است که پیش‌بینی می‌شود رشد جمعیت سالمند در ایران ظرف ۲۰ سال آینده یعنی در سال ۱۴۲۰ دو برابر شود که این افزایش، بسیار پرشتاب است؛ زیرا جمعیت سالمند بسیاری از کشورها ممکن است ظرف ۸۰ تا ۱۰۰ سال آینده دو برابر شود.» ایکانی تصریح کرد: «پیرو همین گزارش‌های کارشناسی است که مقام معظم رهبری سیاست‌های کلی جمعیت را ابلاغ کردند و جوانی جمعیت را مورد نظر قرار دادند. مجلس و بسیاری از دستگاه‌های اجرایی دیگر نیز در صدد ارائه راهکارهای لازم برآمدند. تدوین سند ملی سالمندی از جمله این اقدامات است که سازمان تأمین اجتماعی نیز در تدوین این سند همکاری دارد تا در حوزه سالمندی بر نامه‌ریزی‌های لازم انجام شود.» وی با بیان اینکه تأمین اجتماعی از ادوار گذشته نسبت

ساله صدرایی
روزنامه‌نگار

برای اولین بار طرحی را به صورت خلاصه تدوین کرده‌ایم با عنوان «بیمارستان دوستدار سلامت سالمند» که این طرح با همکاری اداره طب کار، پیشگیری و کمیسیون‌های پزشکی آماده شده و جزو برنامه‌هایی است که در سال ۱۴۰۱ دنبال می‌شود